

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. O pravništvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Kako se koroški Slovenci na steno pritiskajo.

Iz Spodnjega Roža 18. sept. [Izv. dop.]

Gospod minister Taaffe slovesno proglašá, da se tudi Slovanje v Avstriji ne smejo na steno pritiskati, ali evo, čujte: nas koroške Slovence zmirom še pritiskajo na steno. Nij ga naroda, da bi bil tako zatiran, kakor smo mi koroški Slovenci. V našej šoli se uže začne ponemčevanje s prvim letom, ko še otrok komaj v šolo začne hoditi. Mi ne vemo, ali ti pedagogi švabski res verjamejo, da je slovenski otrok v prvih šolskih hlačah uže za težko učenje tujih jezikov sposoben, predno zna svoj jezik brati in pisati? Nikakor ne. Njih namen je le, da, če se Slovenci ne dajo precej v Nemce preliti, da se vsaj kolikor se more nemči, in za to da Slovenci tudi v domačej besedi neučeni ostanejo. Našim koroškim pedagogom šola nij šola, ne učilišče, temuč germanizovališče, zavod za posilno renegeatovanje! Nij li to pritisk na zid?

Kako je z uradi, vam zvesto po izvorniku prepisano tu podajam.

Spominjam se na dopis iz Celovca v vašem cenjenem listu št. 200 od 1. sept. letos, kako je g. Novak le tačas bil Slovenec in slovenščine zmožen, ko je bilo treba avanzirati.

Na slovensko vlogo je izšel od koroškega deželnega predsedništva ukaz, da se slovenščina na Koroškem (kjer je $\frac{1}{3}$ vseh prebivalcev Slovencev) ne sme od občin pisati! Tako se glasi ta ukaz ali „ferman“, katerega je podpisal isti gospod svetovalec No-

vak, ki je za Bosno kompetirujoč izkazal se, da zna slovenski:

„Nr. 6243. Wird dem Herrn k. k. Bezirkshauptmann in Klagenfurt mit der Aufforderung zurückgeschlossen, die Gemeindevorstellung Unterferlach unter Wiederholung des bereits anlässlich eines ähnlichen Falles mit dem h. a. Erlasse vom 11. Mai d. J. Zahl: 3368 ergangenen Auftrages sich im Verkehre mit den öffentlichen Behörden der in Kärnten als Amtssprache bestehenden deutschen Sprache zu bedienen, anzuweisen, das mit h. a. Erlasse vom 14. August d. J. Z. 5828 abverlangte Erhebungsprotokoll in deutscher Sprache aufzunehmen, und den hiedurch ordnungsmässig instruirten Akt bis längstens 20 d. M. wieder anher vorzulegen. Klagenfurt 4. Sept. 1880. Für den k. k. Statthalter Novak m. p.“

In ta ukaz c. kr. namestije se je s tem le žuganjem na občino izvršil:

„Nr. 10669. Der Gemeinde-Vorstellung Unterferlach zur Kenntnissnahme mit der Aufforderung, das in deutscher Sprache aufgenommene Erhebungsprotokoll bis längstens 16. d. M. unter Rückstellung des Gesamtaktes anher vorzulegen, und sich in Hinkunft bei Amtskorrespondenzen nur der deutsche Sprache zu bedienen, widrigens die Gemeinde Vorstehung ausser Rückstellung der in slovenische Sprache verfasten Aktenstücke auch noch **Ordnungsstrafen** zu gewärtigen hätte. Klagenfurt am 9. September 1880. Der k. k. Bezirkshauptmann Kronig m. p.“

Prosimo da so bralci pozorni na datum! Kar tu priobčujem, zgodilo se je za časa Taaffejevega vladanja, ta tekoči mesec! Torej se niti ne morejo izgovarjati, da je bilo to „lani“ ne letos, kakor se je izgovoril g. Kamniški glavar pri vas za enak ferman.

Tako se interpretira § 19. osnovnih državnih postav!

Tako se z naturnimi pravicami Koroških Slovencev ravna v istem letu 1880 slavne vlade

Taaffejeve, ko nemški listi pišejo, da Slavizem prevladuje, da „slovenska poplav“ Nemštvu grozi, in ko se po vsem avstrijskem Nemškem nabira za oni „schulverein“, kateri ima braniti Nemce, v oposnasti stoječe pred Čehi in Slovenci! S kaznijo se nam žuga, če bomo zahtevali izpolnjevanje zakona § 19. drž. osnovnih postav!

Čeravno je nas Slovencev dobra tretjina tu v deželi na Koroškem domačih, od nekdanj prebivajočih, vendar naša deželna vlada tako spoštuje naš jezik!

Mi nijsmo ravnokar privandrani ciganje, ampak davek plačamo in vojake dajemo!

Ker imamo jednaka bremena, kakor naši nemški sosede, zakaj bi se ne hotelo skrbeti, da dobimo tudi jednake pravice? Kako se ima Taaffejev program razumeti?

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 20. septembra.

Novine pišejo, da bode cesar imenoval za nove ude **gospodske zbornice** več poljskih plemenitašev.

Program **hrvatskega** bana Pejačevića, ki smo ga v predzadnji številki svojega lista priobčili, ne dopada se niti Magiarom niti ne našim nemškim ustavovercem. Hrvatje se bodo gotovo sami čudili čitajoči, kako je Pejačević prevelik — Slovan. Zlasti ono naglašanje, da ne bode ban pripustil na Hrvatskem nikake magjarizacije, razhudilo je „Pester Lloyd“ in dunajsko „N. Fr. Pr.“ Poslednja porablja to narodno-hrvatsko „samosvest“ Pejačevićovo, da bi Magjare proti Slovanom nahujkala, češ, glejte, kako Slovanstvo tudi pri vas uže glavo vzdiga!

Listek.

Pravična in resnična pisma spectabilisova.

IV.

Gospodičina! Sedaj ko smo dogotovili narodne svečanosti za letošnje leto, in ko bode prišlo sedem suhih krav za našo žurnalistiko, ako se ne skregamo kaj, sedaj še le, pravim, bodo moja pravična in resnična pisma prišla do veljave.

Predno začnem pisati denašnje pismo, dovolite, da popravim neko zmoto, katera se mi je bila podkrala v poslednje moje pravično in resnično pismo, tam, kjer sem govoril nekaj o sklicevanju na § 19 tiskovne postave, in kjer sem bil postavil kamniškega gospoda „kajmakama“ v društvo, v katero ne spada po pravici in po resnici, zato ne, ker sem zvedel svojim potem, da sem mu krivico naredil, ko sem ga dolžil naglavnega greha, a on se nij storil krivcem naglavnega greha, ampak tujega

greha se je pač storil krivim, kakor sem zvedel, in zato mi nalaže vest, da ga precej potegnem iz grdega društva, v katerega sem ga bil posadil, neznajoč, da je kot dober človek prevzel na svoje rame tuji greh.

Ker nijsmo infalibel mi posvetni ljudje, je uže mogoče, da zgrešimo kaj ali sami ali pa drugi grešijo pod našo firmo, in zato se nam mora oprostiti, ako pokažemo resno voljo, da se hočemo poboljšati.

Sicer je pa dolžnost naša žurnalistična, da zaženemo grajo, da vzdignemo kriko in viko, ako zasačimo katerega takega grešnika, ki nam krati naše pravice, no, če opazimo in vidimo potlej, da smo tega ali onega malega grešnika prehudo oklestili, zahteva pravica, da mu izperemo rane, katere smo mu zadali zaradi tujega greha, kakor bi tudi porotniki najbrž nekričnega spoznali urednika, ako bi se izpostavilo, da nij on spisal inkriminirani članek, nego da je samo zanemarljivo nadležno mu opreznost pri uradovanji.

Toliko sem moral povedati, da se ne bi

reklo, ka vaš spectabilis ne pozna pravice in resnice; — a sedaj se vrnimo nazaj k našim svečanostim.

Kakošen vspeh bodo imele naše narodne svečanosti, ne vem vam povedati, ali nekaj smo uže dosegli, namreč, da so se naši telegrafisti naučili do dobrega slovenski telegrafirati. To je uže nekaj vredno, vsaj toliko, kolikor smo svojega narodnega premoženja potrošili na godce in na smodnik (püfer pravijo na Štajerskem).

Če smo se na enej strani preveč veselili, smo se pa na drugej strani postili tu pa tam po pravici in po resnici, in to je tudi nekaj vredno, če ne za telesni, pa za dušni naš blagor.

Kdor nij vaje posta, tak človek naj ne gre in ne hodi k narodnim svečanostim, ampak doma naj ostane, pa telegrafira naj svoj pozdrav, in tako bo tudi storil svojo domorodno dolžnost.

Praktičen mora človek biti, drugače ne sodi; nego kdor nikamor ne gré in nikjer nij bil, tudi ne more kaj govoriti po pravici in

Pruska nemška „National Ztg.“ tudi žuga **Magjarom**, ker so nemško gledališče v Pešti prepovedali, da se jim bo še enkrat izplačalo, ker „nij še konec vseh stvari“.

Vnanje države.

Iz Dobrovnika se preko Pariza poroča, da je 8000 **Albancev** zasedlo Ulcinj. Turške vojake so izpodili iz tvrđjave in Riza paša je z njimi mirno odšel.

Francoski minister Freycinet je dal predsedniku republike Grevju svojo ostavko (ali demisijo). Dalje časa uže se je pisalo, da Freycinet nij več jednih mislij z Gambetto in da bode odstopil; zdaj je res odstopil. — Drug telegram poroča, da so tudi trije drugi ministri dali ostavko.

Francoski „Tems“ tako le zabavljivo o **Angležih** piše: Gladstone je pošteno poskušal rešiti svoje obljube, katere je storil kot opozicionalec, njegova politika pa je bila temu ravno nasprotna. Gladstone je ohranil si samo svojo zlo voljo in svojo zabavljivost na Avstrijo. Evropski koncert, katerega je on vstvaril, je delikatna stvar. Dvomiti o porazumljenju mej velevlastmi, katerih ladije so ravno združene, reklo bi se pogum dajati Turčiji v njenem protiviljenju. A tukaj je neka iluzija, ki se ima odpraviti. Kakor razumeva Gladstone evropski koncert, mora imeti ta za soboj teških dogodjajev. Gladstone hoče, da Turčija stopi mej evropsko civilizacijo, ali pa mora nehati živeti. Vsakdo pa vé, kdor pozná Turčijo, da ona prvega ne more storiti. Ako tedaj zahtevata to Anglija in Rusija, vesta, kaj da delata. To je past, v katerej se ima Evropa vjeti! S prva delajo se skupne okrožnice, potem pa demonstracije z ladjami — pozna se Gladstonovo prizadevanje, da bi smel porabiti angleške kanone. Reforme v Turčiji pomenjajo, da se ona podvreči mora pod jeroštvo. Takozvane osvobodjene države na Balkanu bodo jedenkrat ali ruske ali avstrijske. Boj mej Rusijo ter Avstrijo je zadnja beseda v orijentnem vprašanju. (Nij treba, da bi bila. Ur.) Gladstonova prizadevanja morejo prozovati prepir mej obema slovanskima državama za turške razvaline. (Torej uže tudi francoski list vé, da je Avstrija slovanska država. Ur.) Ako se tedaj pomisli, da ima jedna teh držav za soboj Nemčijo, potem bi imela Francija to zoper sebe, ko bi hotela imeti prvo besedo v vprašanju, katero je menj zanima nego vse druge države.“

Nemški poslanec in Bismarkov prijatelj Varnbüller je bivšega francoskega vnanejega ministra Waddingtona obdolžil, da je rusko ponudbo zveze s Francosko izdal Bismarku. V francoskem vladnem listu zdaj Waddington tako le odgovarja: „Ravno zdaj sem dobil govor Varnbüllerjev. Nasproti tako čudnim trditvam možá, ki v Nemčiji zavzema odlično mesto, ne morem molčati. Formalno izjavljam, da se mej vsem časom mojega ministrovanja nij mej Francijo in Rusijo predlagala niti kak-

šna zveza niti se je kaj dogovarjalo o tem. Dejanja, katera našteva Varnbüller v svojem govoru in nečastna rola, katero daje meni, vse to je gola izmišljenost.“

Dopisi.

Iz Litije 19. sept. [Izv. dop.] Denes je popolnem nenadoma obiskal naš trg prečastiti gospod deželni predsednik Winkler. Pripeljal se je s svojo gospo soprogo s poštnim vlakom z namenom, da obiše gospoda državnega poslanca kneza Windischgrätza v Slatini. Pot do tja gre skoz Litijo in Šmartno. V Litiji je čakal voz gospoda grofa Pače-ta, da je g. deželnega predsednika odpeljal v Slatino. Mej potom se ustavi v Šmartnem ter obiše ondi našega obče spoštovanega g. dekana J. Rusa, farno cerkev in šolo. Potem se odpelje v Slatino. Vračaje se od ondukaj vstavi se zopet v Litijo ter obiše tukaj šolo, cerkev ter c. kr. okrajno glavarstvo, potem tudi prijazno hišo g. Litijskega župana in deželnega poslanca Alojzija Koblerja.

Pri tej priložnosti smo se zopet prepričali, da je deželni predsednik našemu ljudstvu kot rojak priljubljen. Komaj se raznese glas, da je on tukaj, uže je bilo vse na nogah, da bi ga kolikor mogoče počastilo. Možnarji so začeli pokati, zvonovi so pritrkavali, in kmalu so bile tudi hiše z zastavami oknane. Ko se zmračí pa se zasveti Litija v lepejši svetljavi. Pred g. županovo hišo pa se zbere obilna množica ljudi, ki so z navdušenimi živiklici pozdravljali g. deželnega predsednika ter ga potem spremili na kolodvor, od koder se je zopet v Ljubljano odpeljal.

Ko bi se bilo za njegov prihod kaj prej vedelo, zagotavljam, da bi bil njegov sprejem še vse drugačen, ker je iz vsega vidno, da mu je ljudstvo od srca udano in da stoji v resnici vse ljudstvo kakor jeden mož za njim, tembolj ker ga nemškutarska svojat baje napada. Upamo pa tudi, da narodna pričakovanja, ki jih ljudstvo vanj stavi, ne bodo prazna ostala.

Iz Maribora 19. sept. [Izv. dop.] Včeraj so se predstavljali volilcem tu v Götzevej pivovarni trije nemško-liberalni kandidatje za državni zbor, namreč znani prusofil Reuter iz Gradca, tu jako na slabem glasu stoječ, dr. Schmiederer in socijalni demokrat urednik „Marb. Ztg.“ Wiesthaler. Prva dva bi oba rada sedela na dr. Duhatshevem mestu, ali ker oba vendar ne moreta, sporazumela sta

se tako, da odstopi tisti, kateri bode dobil najmenj glasov. O programu teh dveh mož govoriti, bilo bi nepotrebno, ker ju uže itak preveč poznamo, jeden kot drugi je zaničevalec vsega slovenskega in slovanskega. Reuter napravil je na volilce nek čuden vtis, kajti ob svojem časi, ko jo je iz Maribora pobrisal, rekel je, da mej Mariborčani ne more ostati in zbog tega mora iti v Gradec, kajti Mariborčani so mu bili takrat preneumni. Sedaj pa vendar mož tu glasov prosi. Čudno!

Dr. Schmiedererja pa uže poznate, kdo je, kako zna s tujim, z novci davkoplačevalca gospodariti. Tacega moža vendar noben davkoplačevalec ne bi smel voliti.

O kandidaturi Wiesthalerja pa raje molčimo, ker je menda le — za kratek čas. Resna se nam ne zdi. Socijal-demokratje pri nas niti nemajo volilne pravice.

Kandidat avtonomistične stranke g. Bindlechner pa je mož čistega značaja, katerega spoštujejo vsi trezno misleči Nemci in je mož, kateri hoče biti vsem narodom pravičen. Če mu „liberalni“ Nemci štejejo v napako, da je poleg hišnega in vinogradskega posestnika tudi posestnik milarstva — „seifensieder“, kdo bi se temu ne smijal? Treba bode torej, da se krepko lotimo agitacije. Vsak okraj naj zbere vse glasove, in skupaj imamo prav lahko večino.

Izpod Triglava 18. sept. [Izv. dop.] Prav dobro je narisal Vaš g. dopisnik — a iz Ljubljane ljubljanske ljudske šole. Pa ne samo v Ljubljani, v glavnem mestu je tako, temuč tudi na kmetih se nam nič bolj ne godi, ampak še veliko slabije. Nova postava nalaga vsakemu kmetu tudi davek za normalni fond, naj si ima otroke ali ne, naj njegovi otroci dobivajo pouk ali ne, naj si je zraven šole ali dve uri oddaljen, za šolo mora plačevati. Kaj pa z otroci, ki so za šole ugodni? Vpišejo seveda se vsako leto vsi iz krstnih bukev (večkrat se tudi primeri, da so uže davno umrli v šolsko matriko vpisani), ali pa tudi šolo obiskujejo? Lehak odgovor: Ne! Vprašanje, zakaj li ne? Uzroki temu so različni; pravi uzrok je pa največkrat mrzlota od strani staršev do šole. In od kot izvira ta mrzlota? Tudi na to pripraven odgovor. Kmetje, uže od nekdanj bolj samoglavni, pravijo ali mislijo, da se otroci le „neumnosti“ uče v šoli. Katero so tiste neumnosti?

Prvo je, da se otroci premalo potrebnega branja, pisanja in materinega jezika učijo, pač

po resnici, zato sem pa jaz hodil letos po svetu, kakor veste, gospodičina, ter sem se učil shajati brez juhe in govedine, kar doma ne bi mogel storiti nikoli.

Težko je sicer, dokler je človek gladen, pozneje je zopet vse dobro, še smešna se zdi marsikom taka improvizirana narodno-svečanostna nezgoda, zavoljo katere se jaz ne bi ustrelil iz puške ali iz revolverja, za nič ne, ako bi še tako gladen bil, ampak precej bi se postavil pod okrilje (schutz und schirm) gospe Albine V . . . tove, katera me je bila v Ljubljani rešila doktor Tannerjevega posta v čitlunškem steklenem salonu, kjer sem tudi bil prišel v nevarnost narodno-svečanostnega gladovanja in mučeniške smrti, za kar bom blagej gospé hvaležen ostal vse dni svojega švrljavega življenja.

Glejte gospodičina, kako je dobro, če gré človek kam po svetu; doma prejde en dan ko drugi, po svetu okolo je pa vsak dan drugače en dan dobro, drugi dan zlo, na pr.: v Ljub-

ljani dobro, na Bledu zlo, v Ormoži dobro, v Cerovcu pomanjkanje živčnih sredstev itd. a reminiscence na uživano dobro in pretrpljeno zlo tudi imajo svojo vrednost, posebno za take ljudi, kakor je vaš spectabilis, ki rad opisuje po pravici in po resnici vse dobro in zlo, kar je doživel na potovanjih po domačih deželah. Ko bi se mi povsod tako dobro godilo, kakor se mi je godilo v Kranji in na Štemarjih kraj Loke, kaj bi pa imel pisati? Nič ne bi mogel grajati, in če nemam kaj tacega, se mi zdi pisava mlačna, tako rekoč neslana.

Doživeli smo letos, kar smo uže dolgo pogrešali, da smo se namreč veselili mi, dočim so se doslej navadno le nemškutarji veselili, a mi smo brundo kovali. Zdaj po zimi bomo morali premišljevati in snovati, kaj bi se še dalo slaviti, in precej v spomladi bomo zopet začeli telegrafirati na vse strani, ka ne bodo Nemci mislili, da nas nij na svetu, ali da spimo.

Tudi tožiti se bomo morali Slovenci tu pa

tam zavoljo naših sodnij, ker, kaj nam koristijo sodnije, če ne bomo iskali pravic pri taistih, ampak to vam precej povem, gospodičina, da jaz nemam rad posla s sodnijo, celo neki prirojen respekt imam pred njo, če sem tudi sam kos „mudira“ in zato ne želim poklican biti „na besedo“ k sodniji, telegrafičnih pozdravov pa ne mara sodnija.

Jaz torej ne bodem participiral pri sloveniziranji naših sodnij, ampak pošto in telegraf bom pač še nadlegoval tudi prihodnjič, politične oblasti so pa itak uže vse čisto slovenske na Kranjskem, kakor so nedavno poročali deželnemu predsedniku vsi „kajmakami“ po pravici in po resnici.

Proseč vas, da izvolite blagohotno sprejeti te le moje vrstice, ljubi vam nježno ročico brez rokavice

Vaš

Spectabilis.

pa veliko z nemščino ukvarjajo. So taki nemčurski šomošterčki ala Ciceron iz Višnjegore, kateri g. nadzorniku iz Ljubljane le s tem strežejo, da mu pri nadzorovanju le kažejo koliko zveličavne nemščine so izročene si deci v glavo vcepili in kako lepo imajo uradna pisanja v samej nemščini spisana. Žalibog da sedanja vlada je še dozdej prav malo ali bolje rečeno prav nič za nas storila. Povsodi imamo nemščino in nemškutarški šomošterčki še vedno avanzirajo, ko naše izvrstne učitelje le v kakošen hrib za silo potaknejo in jih potem pri vsakej prošnji z znanimi frazami zavračajo. Nij se torej čuditi, da marsikateri učitelj pusti svoj narod in gre v nasprotni tabor, kajti že Latinec je rekel o kruhoborcih, ki imajo večino: ubi bene, ibi patria. Poznam izvrstne pedagoge, a zaradi njihove značajnosti sede še dozdej na enorazrednicah ko nasproti slabi in rekel bi nezmožni možje uže na mestnih službah delujejo. Seveda, da taki potem tudi zmirom z dobrim uspehom delujejo in zakaj? Odgovor lehak. — Imajo pred soboj komaj 40—50 otrok in ti uže pridejo iz dobrih rodov, ti se morejo doma vselej učiti predno v šolo pridejo in učitelj tako rekoč nema družega opravka z njimi nego jim pokazati, kaj in kako se imajo učiti? A vse drugače je, ako učitelj dobi 200—270 paglavcev v šolo, katerim je učenje deveta briga, katere vse drugo bolj briga nego učenje. S takimi učenci naj bode dober uspeh? Ko bi tudi najboljši pedagog ali kakor pravi dopisnik iz Ljubljane tudi Pestalozzi vstal, se ne bi čudil, ako takšna šola nema uspeha kakor poprej narisana. Vendar g. inšpektor pri narodnih učiteljih ne gleda na to, ampak njegova šola je slaba, ker je on (učitelj) naroden, ker ne goji neumne nemščine. Izgled Frančiškani v Kamniku. — Tudi še druge napake so pri šolah. G. nadzornik ne gleda, ali je g. učitelj kaj naučil otroke ali nič, ampak samo, da ima svoja uradna pisanja v redu, (res lepo to) ali mislim, da s tem je otroku malo pomagano, ako učitelj dobro ureduje, ako so njegova pisanja v nemščini pisana (seveda včasih prav presneto slabo,) ko pa otrok nič ne zna. Znam več šol, ko otroci uže tretje leto šolo obiskujejo, pa še vseh črk ne poznajo — pa ne le nekoliko ampak smem reči, splošno — vendar so tiste šole za najboljše kvalificirane; zakaj? Zato ker šomošter dotičnih šol v nemški rog trobi. Veliko bi se dalo še o tej stvari pisati, a moje pero je preokorno, torej naj narisa spretnejša roka naše ljudske šole morebiti da bo kaj pomagalo pri Taaffejevih vladah, da bodo preje ali pozneje tudi naši izvrstni učitelji za njihov trud plačani. — Dobro bi pa tudi bilo da bi se naš toliko slavljani deželni predsednik pri vsacem njegovem popotovanju v šolah prepričal in povsod le na resnico oziral. Morebiti da bi potem naši mnogozaslужeni učitelji našli prava mesta. Bog daj, da bi se moja želja izpolnila v prid in korist učiteljev kakor tudi učencev. To želi prijatelj — a ne učitelj — mladosti in gg. narodnih učiteljev. — k.

Domače stvari.

— (Josip Strzelba. †) V nedeljo 19. septembra zjutraj je tukaj v Ljubljani po dolgej boleznii umrl trgovec, fabrikant in posestnik Josip Strzelba star še le 46 let. — Narodna slovenska stranka izgubi z Josipom Strzelbo zavestnega in značajnega rodoljuba, požrtvovalnega podpornika. Posebe pa ljubljansko narodno meščanstvo žaluje za izgubo moža

vnetega za javni blagor in za razvoj naše domovine. Kakor znano, bil je Strzelba dvakrat v prvem razredu mestni kandidat narodne v manjšini ostale stranke. Pri zadnji volitvi spomladi je bil uže zelo bolan. Prijatelji so ga zadrževali, naj se varuje prehlada in ne gre volit, ker itak letos nij upanja do zmage v I. razredu, ker smo uže propali v drugem. Ali rekel je ranjki: „Jaz ne bi imel celo leto miru, ko bi morda narodnjaki zaradi mojega neoddanega glasú v manjšini ostali.“ In bolan je še šel na volišče, da je oddal svoj glas! Patriotizem tega vlega moža naj mej našim meščanstvom ne izgine, isto tako mu naj se ohrani časten in blag spomin mej nami. Pogreb bude denes vtorek 21. sept. popoldne ob 5^{1/2} uri iz pokojnikove hiše na sv. Petra cesti št. 30 na pokopališču k sv. Krištofu v rodbinsko rakev.

— (Nesrečna nedelja.) Piše se nam od tu: Tri nesreče so se dogodile zadnje nedeljo: V Debevečevji hiši je ležal zvečer v hlevu hlapec, ki vozi po mestu premog na prodaj. P janci pridejo mimo ter prično po oknih razbijati. Hlapec jih gre poditi, prepir se vname, neki črevljarijski Briski ga udari s kámenom po glavi potem pa ga sune s črevljarskim nožem globoko v prsi, da mu notri obtiči. Hlapec je smrtno ranjen in nij upanja, da bi ozdravel; zločinca pa je prijela sodnija. — Popoldne se pelje domov Malnarjeva hči iz Most. Na šentpeterskeji mitnici pa se splaši konj, dekletu hoče skočiti z voza a pade tako nesrečno, da si zlomi vrat ter obleži mrtva. Tudi hlapec, ki je dekletu vozil je bil tako ranjen, da je večeraj umrl. — Domov vračajoči se zvečer kanonirji se v dolgem drevoredu mej soboj stepo ter jednega izmej tovarišev ubijejo. (Druga govornica trdi pa, da je vojak bil od mrtuda zadet, torej ne ubit. Ur.) — Smrt je imela tedaj v nedeljo zvečer v Ljubljani veliko žetev.

— (Profesor Ivan Zupan), znani slovenski rodoljub in brat ljubljanske gimnazije katehetu g. prof. Tomažu Zupanu, je z reške velike gimnazije, kjer je služboval uže preko deset let, prestavljen v Varaždin.

— (Učitelje — pevce) se uljudno vabi prihodnji četrtek 23. t. m. v mestno farno cerkev k sv. Jakopu; ob 8. uri se bode namreč pela pri sv. maši B. kompozicija: „Oče večne visokosti.“ Po sv. maši se začne takoj občini zbor vdovskega učiteljskega društva.

— (Novi vojaki v Ljubljano.) Denes 20. sept. je iz Čajnice v Bosni odmarširal polk št. 26 velicega kneza Mihajla ruskega ter pride 6. oktobra v Ljubljano, kjer od bosenske okupacije sem nijsmo imeli nobenega polkovnega štaba. Ljubljanski dopisnik „N. Fr. Pr.“ tudi te novice ne more razglasiti, da ne bi kaj na Slovence popsoval „Našim Slovincem, (pravi nemški lažnjivec) to se ve da ta polk nij dobro došel, ker je ogersk (nabira se v Ostrogonu). Oni so rekli (komu neki? Ur.), da bi bili slovansk polk z veseljem sprejeli. Tej izreki hočemo le pristaviti, da po Spljetu nij morda nikjer tako primernih tal kot je Ljubljana za napravljenje demonstracij in slovanskih pobratimstev z vojaki.“ — V tem sta dve nemški hudobiji, vsaj na menjeni hudobiji. Prvič laž, da nam polk ne bi dobro došel. Nam je avstrijsk vojak vsacega naroda ljub, zoper polk št. 26 pa imamo tem menj kaj ugovarjati, ali je dobro došel ali ne, ker je celo na polovico slovansk (Slovaki) česar dopisnik menda nij vedel, ko se je izmišljal, da so kaj „Slovinci rekli“. Drugič je pa tudi lažljiva denunciacija, da so v Ljubljani posebna tla za politična pobratimstva civila z vojaki, le spo-

sobna pred Ljubljano višje vojne kroga svariti, naj ne dajo sem vojakov. Tako naši nemškutarji kranjsko deželo ia nje glavno mesto po svojih organih le grde in črnijo in škodujejo.

— (Davek na pivo na Štajerskem.) Deželni zbor štajerski je sklenil naložiti pri davku za pivo 50 kr. pri hektolitru. Pivovarnari štajerski so odposlali prošnjo zoper to doklado do notranjega ministerstva, naj bi cesar ne sankcioniral tega sklepa deželnega zbora štajerskega; pivovarnarjev prošnja pravi, da bodo morali ta davek plačevati samo oni, ki pijeje pivo, ne pivovarnarji.

Razne vesti.

* (Kako se pride dober kup do konja in voza.) Dne 5. sept. sta prišla h kmetu Simonu Botuču v Šikloču v Slavoniji dva tuja človeka, moški in ženska. Moški je rekel, da je trgovec s prašiči pa da gre z ženo v Slatino prasce kupovat. Vpraša kmeta, ne bi li hotel oba peljati tja. Pogodita se in tujec da kmetu 1 goldinar are. Kmet ju pelje. Ko se pripeljejo preko Drave in pridejo na puščo blizu Miholjca, pograbitva tujec in njega spremljevalka kmeta, dasta mu s silo nekaj piti, da je kmet omamljen zaspal, vzemeta mu vse kar je pri sebi imel, zavločeta omamljenega v grmovje, a sama se odpeljeta Bog ve kam s konjem in vozom. Omamljeni kmet je spal v grmovji poldrug dan. Ko se je prebudil šel je žandarmeriji stvar naznaniti a brez vspeha.

* (Obsojen župan.) Janez Ruprecht poštar in župan v Schönbachu v okraji Otten-schlag je bil 17. sept. pred porotniki krivega izpoznan in obsojen na dve leti uječe, ker je denarje, ki so mu bili kot županu in poštarju zaupani, izneveril in za sebe porabil.

* (Razbojništvo v Siciliji) se širi, kakor italijanske novine pišejo, vedno bolj. Napadi in ropi na javnej cesti in ob belem dnevi, odpeljanje v gore itd. — to je zlasti okolo Sciacce na dnevnem redu.

* (Vseučilišča na Španjskem.) Španjska ima vseučilišča v Madridu, Barceloni, Granadi, Oviedu, Salamanci, Santiagu, Sevilji, Valenciji, Valadolidu in Saragosi. Profesorjev je bilo na teh vseučiliščih 127, 84, 70, 22, 62, 60, 80, 49, 48, 56, dijakov 6672, 2459, 1225, 216, 372, 779, 1382, 2118, 771. Razen teh učilišč je pa še veliko število akademij. Skoraj vsa učilišča štejejo pet fakultet in sicer razen takih, kakor so pri nas, tudi še farmacijsko.

Istnica uredništva. G. M. M. pri S. U. Dotičnega rokopisa némamo več.

Dunajska borza 20. septembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gd.	40	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	"	35	"
Zlata rente	87	"	05	"
1860 drž. posojilo	131	"	30	"
Akcije narodne banke	820	"	—	"
Kreditne akcije	282	"	—	"
London	118	"	20	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	43 ^{1/2}	"
C. kr. cekini	5	"	67	"
Državne marke	58	"	20	"

Loterijske srečke.

V Trstu 18. septembra: 8. 27. 88. 46. 87.
V Lincu 18. septembra: 43. 27. 39. 83. 77.

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)

priraja po najnovjšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje z omotljenjem z gazom za smejanje (410—11)

zobni zdravnik A. PAICHEL
poleg Hradeckega mostu, I. nadstropje.
Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

Gostilna v najem.

Gostilna, ležeča na KarlovskO-Metliškeji cesti v „Resi“, dá se z gospodarskimi poslopji in okolo 75 oralov zemljišča vred na več let v najem. Natančneje pové graščinsko oskrbnitstvo v Ribniku, pošta Metlika. (442—4)

Vojaške knjige.

V Ljubljani pri Giontini-ju in v katoliške bukvarni, v Trstu pri Daše-ju, v Gorici pri Daše-ju in Patternolli-ju, v Celovcu pri Liegel-nu in tiskarni družbe sv. Mohora, v Celju pri Draxler-ju, v Mariboru pri Lejer-ju in v Gradcu pri Cieslar-ju se dobé sledeče vojaške knjige: (441—2)

1. **Bojna služba**, raztreseno vojevanje, nova puška in slovensko-nemški in nemško-slovenski slovarček (s 4 podobami), (Felddienst) gld. —40.
2. **Kratek poduk** o zemljišču (Terrainlehre), (z 1 podobo) " —10.
3. **Nova puška** slovensko-nemška, c. kr. vojakom v poduk " —26.

4. **Službovník** (Dienst-Reglement) za c. kr. vojsko, I. del gld. —35.
 5. **Službovník** (Dienst-Reglement) za c. kr. vojsko, II. del " —30.
 6. **Službovník** slovensko-nemški za c. kr. vojsko, II. del, po vprašanjih in odgovorih, (s 4 podobami) " —40.
 7. **Službovník** (Dienst-Reglement) slovensko-nemški za c. kr. vojsko, III. del, po vprašanjih in odgovorih " —30.
 8. **Garnizonska in stražna služba** slovensko-nemška, (Garnisons- und Wachdienst) " —35.
 9. **Kurzgefaste praktische Grammatik**, (vojaška slovnica) " 1.20.
- Vse te knjige se lahko nekaj cenješe dobé tudi pri g. **Komelu pl. Sočebnanu**, c. kr. stotniku v Gradcu, Jakomini-Platz št. 17, I. nadstropje.

V Gradišči št. 8

proda se prav po ceni močan pokrit

samsk voz. (452—1)

Hiša v Podnartu

tik železniške postaje, še skoraj nova, s ploščami pokrita, z vrtom, hlevom in magazinom, v kateri je sedaj gostilnica, se prostovoljno proda. Pogoji se izvedó pri posestniku **Janezu Fisterju** v Podnartu. (451—1)

Ana Šuklje,

učiteljica na glasoviru, temeljito podučuje (437—3) v igranju na glasoviru. Vpraša naj se v kolodvorskih ulicah št. 11.

Potrtega srca javljamo žalostno vest, da se je Bogu vsemogočnemu dopalo našega iskreno ljubljenega nepozabljivega soproga, oziroma očeta, brata, svaka in strijca, gospoda

Josipa Strzelba,

trgovca, fabrikanta, hišnega in zemljišnega posestnika in meščana, denes dné 19. septembra ob 4. uri zjutraj v starosti 46. let po dolgej hudej bolezni, previdnega sè sv. zakramenti za umirajoče, v boljši svet poklicati.

Truplo predrazega umrlega se bode preneslo vtorek dné 21. septembra ob 5^{1/4} uri popoldne iz hiše na sv. Petra cesti št. 30 na pokopališče pri sv. Krištofu, kjer se bode v družinsko rakev položilo.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mnogih cerkvah. Drazega ranjcega priporočamo v blag spomin.

V Ljubljani, dné 19. septembra 1880.

Roza Strzelba, roj. Sall, soproga.

Josip Strzelba, sin. Roza Strzelba, hči.

Aleksander Strzelba, brat.

Karolina Franul pl. Weissenthurn, roj. Strzelba,

Fani Leuz, roj. Strzelba, sestre.

Jurij Franul pl. Weissenthurn, Josip Leuz, svaka.

Ana Strzelba, roj. Rauber, svakinja.

Aleksander Strzelba, Josip Leuz, vnuka.

Lori Fanul pl. Weissenthurn, Josipina, Minka, Fani Leuz, vnukinja. (450)

Tujca.

20. septembra:

Pri **Slonu**: Jelenc iz Karlovca. — Nast iz Dunaja. — Kuller, Fraidl iz Gradača. — Ambrožič iz Gačka. — Simon iz Dunaja. — Kramerius iz Trsta. — Erl iz Gradača. — Pri **bavarskem dvoru**: Tuseb iz Dunaja. — Lavoschinski iz Trsta. — Pri **avstrijskem cesarju**: Carazza iz Studenca.

— Ana Šraj pl. Redelswert, uradnikova vdova, 49 let, na sv. Petra nasipu št. 6^{1/2}, za sušico. — Pavla Čadež, poštnega uradnika hči, 2^{3/4} leta, v sv. Florijana ulicah št. 4, za možjansko vodenico. — 17. septembra: Marija Arzelin, uradnega sluga vdova, 74 let, v kolodvorskih ulicah št. 18, za starostjo. — 18. septembra: Pavla Grajzar, železniškega izprevoditelja hči, 3 leta, na starom trgu št. 19, za vročinsko boleznijo. — V deželnej bolnici: 11. septembra: Julijana Potočnik, črevljarjeva žena, 36 let, za vnetico možjanske mrežne.

Umrli so v Ljubljani:

14. septembra: Meta Dostal, črevljarjeva žena, 68 let, v židovski stezi št. 3, za otrpjenjem pluć. — 15. septembra: Lenka Pance, mesarskega pomočnika hči, 5^{1/2} mes., na mestnem trgu št. 9, za možjansko vodenico. — Anton Jankovič, hišni posestnik, 55 let, v predkrajji št. 35, za jetiko. — 16. septembra: Neža Rajhej, uradnikova žena, 59 let, na krakovskem nasipu št. 10, za spridenjem jeter. — Ludvik Zupančič, krojačev sin, 6 tednov, na sv. Petra cesti št. 62, za prehlajenjem v želodci.

Borzno kupovanje in prodajanje

državnih papirov

ter družih naložnih in spekulacijskih vrednostij.

Isidor L. Schornstein

Bankgeschäft

Wien, I., Wipplingerstrasse Nr. 43, II. Stock

(vis-à-vis der Börse).

(443—3)

Na vsa v to stroko spadajoča vprašanja daje se rado in hitro odgovor.

Temeljita pomoč vsem, ki so v želodci in trebuhu bolni.

Ohranjenje zdravja

naslanja se večjim de'om na čiščenje in snajenje sokrovce in krvi in na pospeševanje dobrega prebavljenja. Najbolje to sredstvo je

dr. Roza

življenski balzam.

Življenski balzam dr. Rozov odgovarja popolnem vsem tem zahtevam; isti oživi vse prebavanje, nareja zdravo in čisto kri, in truplo dobi svojo prejšnjo moč in zdravje zopet. Odpravlja vse težko prebavanje, osobito gnjus do jedi, kisle riganje, napetost, bljevanje, kri v želodci, zaslinjenost, zlato žilo, preobteženje želodca z jedili itd., je gotovo in dokazano domače sredstvo, ki se je v kratkem zaradi svojega izvrstnega uplivanja obče razširilo.

1 velika sklenica 1 gld., pol sklenice 50 kr.

Na stotine pisem v priznanje je na razgled pripravljenih. Razpošilja se na frankirane dopise na vse kraje proti poštnemu povzetju svote.

Vaše blagorodje!

10 let sem bolehal za boleznijo v želodci, ki mi je prouzročila zlatenico. Zdravniki so dejali, da sem bolan na vranici, a pomagali mi niso. Nijsem mogel ni spati ni jesti, s kratka, jako sem bil slab. A nasvetovani življenski balzam dr. Roze mi je odstranil vso bolezen; zdaj sem zopet zdrav in močan kot mladenič.

Sukorad. (Mlada Boslava.)

F. Šembera.

Svarjenje!

Da se izogne neljubim napakam, zato prosim vse p. t. gg. naročnike, naj povsodi izrečno dr. Rozov življenski balzam iz lekarnarje B. Fragnerja v Pragi zahtevajo, kajti opazil sem, da so naročniki na več krajih dobili neuspešno zmes, ako so zahtevali samo življenski balzam, in ne izrečno dr. Rozovega življenskega balzama.

Pravi

dr. Rozov življenski balzam

dobi se samo v glavnej zalogi izdelovalca B. Fragnerja, lekarna „k črnemu orlu“ v Pragi, Ecker der Spornergasse Nr. 205—3.

V Ljubljani: Vilj. Mayr, lekar; G. Piccoli, lekar; Jos. Svoboda, lekar. — V Novem mestu: Dom. Rizzoli, lekar. — V Kameniku: Jos. Močnik, lekar.

Vse lekarnarje in večje trgovine z materijalnim blagom v Avstro-Ogerskej imajo zalogo tega življenskega balzama.

Isto tam:

Praško vseobčno domače mazilo,

gotovo in izkušeno zdravilo zoper prisad, rane in ulesa.

Dobro rabi zoper prisad, ustavljanje mleka in če postajejo ženske prsi trde, kadar se otrok odstavi; zoper abscese, krvava ulesa, gnojne mozoljčke, črmasti tur; zoper zanohtnico ali takozvanega črva na prstih; zoper obustavljanje, otekline, bezgavke, izrastke, morsko kost; zoper otekline po prehlajenju in po putiki; zoper ponavljajoče se prisad v udih na nogi, v kolenih, rokah in ledji, če se noge poté in zoper kurja očesa; če roke pokajo in zoper kitam podobne razpokline; zoper otekline, kadar je koga pičil mrčes; zoper stare rane in take, ki se gnojé; zoper raka, ranjene noge, vnetje kože na kosteh itd.

Vsak prisad, otekline, ukoščenje, napihnenje se kmalu ozdravi; kjer se je pa pričelo uže gnojiti, ule izsesa v kratkem in brez bolečin ozdravi.

V skatljicah po 25 in 35 kr.

Balzam za uho.

Skušeno in po mnogih poskusih kot najzanesljivejše sredstvo znano, odstrani naglušost, in po njem se dobi popolno uže zgubljen sluh. 1 sklenica 1 gld. av. velj. (361—5)

Severno-nemški Lloyd

(Norddeutscher Lloyd)

v avstrijskej državi koncesijonirana

parobrodna družba.

Direktna redna poštna parobrodna vožnja mej

Bremenom in Ameriko.

Poleg najnižje cene prevoznji in najsolidnejšega ravnanja s potniki, priporoča se za natančnejša pojasnila uradno potrjeno

Glavno zastopstvo severno-nemškega Lloyda za Kranjsko

R. Ranzinger,

(39—18)

spediteur juž. železnice,

na dunajskej cesti, št. 13 nova, v Ljubljani.

Sprejmo se zanesljivi agenti za okraje na Kranjskem.